

880 Mill. Doll., saaledes at Maskinerne have medført en Besparelse af 46 pCt.

II.

De engelske kooperative Foreninger.

»The co-operative wholesale societies« udgiver hvert Aar en Aarbog, bl. a. indeholdende statistiske Oplysninger om den britiske Andelsvirksomhed i den nærmest foregaaende Tid. Af den nys udkomne Aarbog for 1905 uddrage vi følgende Data.

For 40 Aar siden fandtes der i Storbritannien og Irland 3—400 kooperative Foreninger med et Medlemstal af omtrent 100,000 og en Kapital paa ca. $\frac{1}{2}$ Mill. £; Aars-Omsætningen (Salget) androg en Værdi af $2\frac{1}{2}$ Mill. £, og Nettofortjenesten 200,000 £. — For 20 Aar siden var Foreningernes Antal 1300, Medlemstallet 700,000, Kapitalen 9 Mill. £, Aars-Omsætningen 28 Mill. og Nettofortjenesten lidt over 2 Mill. £. — For 10 Aar siden var Antallet af Foreninger 1800, Medlemstallet 1,300,000, Kapitalen 20 Mill., Aars-Omsætningen godt og vel 50 Mill. og Nettofortjenesten $4\frac{2}{3}$ Mill. £. — I 1902 (det sidste Aar, for hvilket fuldstændige Oplysninger foreligger) var Foreningernes Antal steget til 2800, deres samlede Medlemstal var over 2,100,000, Kapitalen 41 Mill., Aars-Omsætningen 90 Mill. og Nettofortjenesten over 9 Mill. £.

Hvis man regner, at de 2,100,000 Medlemmer repræsenterer lige saa mange Husstande à 5 Personer, skulde $10\frac{1}{2}$ Mill. Mennesker i Storbritannien og Irland modtage deres Fornødenheder (helt eller delvis) gennem Forbrugsforeninger. Da det hele Folketal er 42 Millioner, omfatter Brugsforeningsbevægelsen — under den nævnte Forudsætning — netop en Fjerdedel af Befolkningen.

Hvis man fordeler Aars-Omsætningen (90 Mill. £) lige paa samtlige Medlemmer, falder der gennemsnitlig paa hver Husstand omtrent 43 £ eller op imod 800 Kr.

Af den Kapital, de kooperative Selskaber raader over, er omtrent de to Tredjedele Medlemmernes egen Aktiekapital; Resten, 14 Mill £, er laant. Omsat i dansk Mønt er de engelske Forbrugsforeningers Gæld altsaa halvtredje hundrede Millioner Kroner — en halv Snes Millioner mere end Danmarks Statsgæld i Øjeblikket.

Aars-Omsætningen (Salget) repræsenterer i danske Penge 1600 Mill. Kr., d. v. s. fem Gange saa meget som Værdien af Danmarks hele Udførsel til Udlandet.

III.

Udvandringens Betalingsbalance.

I et af det østerrigske Finansministerium udgivet Skrift »Daten zur Zahlungsbilanz« *) er der bl. a. gjort et interessant Forsøg paa at beregne den Omsætning af Værdier, der er en direkte Følge af Udvandringen til oversøiske Lande.

Først har man søgt Oplysning om Størrelsen af de Pengebeløb, der aarlig sendes hjem af østerrigske og ungarske Udvandrere. Man har desangaaende henvendt sig til Banker og Bankier'er, og for at undgaa Dobbeltregning har man individualiseret samtlige Beløb. Det viser sig at være meget betydelige Summer, der ad Bank-Vejen sendes til Slægtninge i Hjemmet; for Aaret 1902 stillede Opgørelsen sig saaledes:

	Beløb i østerr. Kr.
Gennem østerrigske Bankinstituter	43,1 Mill.
— ungarske —	47,0 —
Gennem amerikanske Banker (uden østerrigske og ungarske Bankers Medvirkning) samt gennem Postsparekasser i Hjemlandet:	
til Østerrig	17,1 —
— Ungarn	30,8 —
	I alt 138,0 Mill.

*) Tabellen zur Währungsstatistik. 2te Ausgabe, 2ter Teil, 3. Heft. (Her refereret efter »Soziale Rundschau« 12. Heft. 1904).